

Σαν τη λογιάζεις τη δουλειά...

Το 2012, κυκλοφόρησε ο δίσκος με τίτλο «Όσο κι αν δέρνει ο άνεμος». Σύμφωνα με το δελτίο τύπου της Altogethernow, της δισκογραφικής εταιρείας που κυκλοφόρησε το δίσκο: Το «Όσο κι αν δέρνει ο άνεμος» είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας δύο διαφορετικών κόσμων: δύο μουσικών από την Κρήτη με βαθιά γνώση της παράδοσης τους (Γιώργος Ξυλούρης, Γιάγκος Χαιρέτης) και δυο μουσικών της εναλλακτικής πειραματικής και ροκ μουσικής (Γιάννης Αγγελάκας, Νίκος Βελιώτης) [...] Υπάρχουν όμορφα τραγούδια μέσα στη συγκεκριμένη δουλειά που αποτελούν όντως μία εναλλακτική εκδοχή των παραδοσιακών μουσικών μοτίβων της κρητικής μουσικής την οποία οι συντελεστές προσέγγισαν με τον δέοντα σεβασμό. Από τα κομμάτια του δίσκου, υπάρχει ένα που ξεχωρίζει, όχι γιατί είναι ανώτερης αξίας από τα άλλα, αλλά γιατί το συνοδεύει μια ιστορία που πιθανόν είναι γνωστή σε αρκετούς. Μια ιστορία η οποία θέλει το συγκεκριμένο τραγούδι ταξιδεύει σε στόματα που άλλαξαν την ιστορία της παγκόσμιας τέχνης. Είναι το τραγούδι «Μη χαμηλώνεις τα φτερά»:

*Σαν τη λογιάζεις τη δουλειά όρτσα και μη φοβάσαι
αμόλα τη, τη νιότη σου και μην τηνε λυπάσαι.*

*Μη χαμηλώνεις τα φτερά κόντρα στη μπόρα πέτα
πέτρα να κάμεις τη καρδιά και πιάσου απ' την πέτρα.*

Βρισκόμαστε στο Χάνδακα (Ηράκλειο), ένα ξημέρωμα του 1567. Ο καιρός έχει καλμάρει και οι ναύτες του πλοίου που πρόκειται να αναχωρήσει για τη Βενετία προετοιμάζονται για το ταξίδι. Στην προκυμαία, πολύ κοντά στο πλοίο, ένας νέος άνδρας είκοσι έξι ετών είναι ανάμεσα σε αυτούς που πρόκειται να σαλπάρουν με το πλοίο. Όλο το προηγούμενο βράδυ, δεν έχει κοιμηθεί, προσπαθώντας με το φίλο του να πνίξει στην ταβέρνα το σφίξιμο που του προκαλεί το ταξίδι, πίνοντας μαλεβιζιώτικο μπρούσκο. Τώρα, στέκεται μπροστά στην προκυμαία. Ξέρει πως το ταξίδι αυτό δεν έχει γυρισμό. Το ξέρει, γιατί μέσα του καίει η Φωτιά. Η Φωτιά που ήδη τον έχει κάψει από τη γη και τον έχει ανυψώσει σ' αυτό που Ινδοί διαλογιστές ονομάζουν κατάσταση υπερσυνείδητου. Πάει καιρός τώρα που από κει βλέπει τον κόσμο. Βλέπει το παραπέτασμα της ύλης, βλέπει πίσω από το παραπέτασμα τις μορφές και την ουσία. Όμως δεν έχει άλλον τρόπο να μιλήσει για αυτά παρά μόνο με τα χρώματα και τα πινέλα που κουβαλά στο σάκο του. Ξέρει πως πρέπει να κάνει το ταξίδι. Ξέρει πως οι άλλοι άνθρωποι δεν θα μπορέσουν να δούνε αυτά που θα τους δείξει και θα κατηγορηθεί ακόμη και ως βλάσφημος. Όμως δεν υπάρχει πια γυρισμός. Αυτά σκέφτεται τώρα στην προκυμαία, ξημέρωμα του 1567. Και το ταξίδι, το άγνωστο, το πεπρωμένο σφίγγει ολοένα και περισσότερο την καρδιά. Όμως είναι πια αποφασισμένος. Και μέσα απ' τα δόντια επαναλαμβάνει την προσευχή:

*Σαν τη λογιάζεις τη δουλειά όρτσα και μη φοβάσαι
αμόλα τη, τη νιότη σου και μην τηνε λυπάσαι.*

Κανείς δεν προσέχει τα λόγια του. Μόνο ένας ναύτης τον κοιτά για λίγο, αλλά ο πονοκέφαλος από το κρασί της προηγούμενης νύχτας του θολώνει το μυαλό.

Αυτά ανακαλεί το 1955, σχεδόν 400 χρόνια μετά ένας απόγονός του. Τα θυμάται καλά, γιατί είναι και εκείνος που καίγεται από την ίδια Φωτιά που έκαιγε και τον πρόγονό του. Και η Φωτιά αυτή κουβαλά τις μνήμες από τις ψυχές που έχει κάψει στο διάβα των αιώνων, όπως η θερμότητα και η μυρωδιά είναι η μνήμη του ξύλου που κάηκε. Μόνο που αυτός είναι πια στο τέλος της ζωής του. Και αναλαμβάνει ως ύστατο χρέος του απέναντι στη Φωτιά, να συντάξει την αναφορά του στον πρόγονό του, τον παππού του, τον «Έλληνα». Μετά από αυτό, θα έχει μείνει μόνο ένα σακί κόκκαλα για να παραλάβει ο θάνατος. Του γράφει λοιπόν:

Αν φορούσες ακόμα τη σάρκα σου, θα σου 'φερνα, παππού, αθότυρο, μέλι και πορτοκάλια, πεσκέσι από την Κρήτη και τον καλό λυράρη Χαρίδημο, με το βασιλικό στο αυτί του, να σου τραγουδήσει τις τρεις μαντινάδες που αγαπούσες:

*Όρτσα, διάλε την πίστη του κι όπου το βγάλει η βράση
για που θα σάσει μια δουλειά για που θα σοχαλάσει!
Σαν τη λογιάζεις τη δουλειά, όρτσα και μη φοβάσαι,
αμόλα τη τή νιότη σου και μην τήνε λυπάσαι.
Εγώ 'μαι τσ' αστραπής παιδί και της βροντής αγγόνι,
και θέλω αστράφτω και βροντώ και θέλω ρίχνω χιόνι.*

του γράφει και ένα ποίημα:

[...]

*Μια μαντινάδα χίμηξε αντροπλάστρω
και της βουλής αντιβαράει το ζύγι:*

*Σαν τη λογιάσεις μια δουλειά, όρτσα και μη φοβάσαι!
Αμόλα τη τή νιότη σου και μην τηνε λυπάσαι!*

[...]

Αυτά του γράφει και άλλα πολλά. Για να του θυμίσει, τώρα που σε λίγο θα τον συναντήσει κάτω απ' το χώμα, ότι ακολούθησε το χρέος: δούλεψε. Δούλεψε, όχι για πληρωμή, ούτε για μεροκάματο αλλά πάλεψε. Πάλεψε, όχι για την ελπίδα, ούτε για τον Παράδεισο αλλά στον άδειο αέρα. Δούλεψε και πάλεψε ακολουθώντας την τελευταία επιθυμία του προγόνου του, μη ξεχνώντας ποτέ την άγρια παραγγελία του:

Αμόλα τη τή νιότη σου και μην τηνε λυπάσαι.

Είναι περιττό, νομίζω, να αναφερθεί πως τα δύο πρόσωπα της ιστορίας είναι ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (El Greco) και ο Νίκος Καζαντζάκης (Αναφορά στον Γκρέκο).

Τα λόγια της παράδοσής μας είναι το σπίτι, οι τοίχοι της κάμαρας που γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε. Όταν τα λόγια αυτά περνούν μέσα από στόματα και ψυχές φλογισμένες, αγιάζονται και τους πρέπει να είναι ψηλά στο εικονοστάσι, δίπλα στο καντήλι με το λάδι.